

NOVA ŠKOLSKA GODINA,
STARI PROBLEMI

Nedostaju udžbenici
za manjine

Kancelarija za ljudska i manjinska prava

Paunović demantuje
optužbe Šajna

20 Minority News

mesečni bilten o životu manjinskih zajednica u Srbiji

septembar 2015

Regionalizam kao dobar mehanizam zaštite manjinskih naroda

Bunjevačka
zajednica

Rešenje problema –
status govora,
na vidiku

Centar za istraživanja migracija

Rad na donošenju novog
Zakona o nacionalnim
savetima nacionalnih
manjina:
Moguća rešenja

Aida Čorović

Položaj manjina bolji,
nedostaje
zakonodavni okvir

Hrvatska zajednica

Predsjednik Nikolić s
Papom Franjom
o Stepincu

IZDVAJAMO

Izmena zakona o nacionalnim savetima

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave i Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom pozivaju predstavnike/ce organizacija civilnog društva, čiji se ciljevi ostvaruju u oblasti zaštite i unapređenja prava i položaja pripadnika nacionalnih manjina, da uzmu učešće u radu Radne grupe za izradu teksta Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

Toliko toga još nismo vidjeli!

Lijepo je čuti kako malo mlađi gledaju na svijet oko sebe, na svoju budućnost. O slobodnom vremenu, planovima, željama, viđenjima nekih stvari, govorimo sa Sarom Dulić. Kako je došlo do izbora gimnazije i što očekuje u nekoj budućnosti, pitamo ju.

KARAVAN ČEŠKO – SRPSKOG PRIJATELJSTVA

U cilju podizanja svesti kod dece, omladine i njihovih roditelja o važnosti fizičke kulture i usvajanja zdravih stilova života, već četvrtu godinu zaredom uz pokroviteljstvo Ministarstva inostranih poslova Republike Češke, Opštine Bela Crkva, Sportskog saveza Bela Crkva i Crvenog krsta Bela Crkva, Škola plus organizuje Karavan češko – srpskog prijateljstva.

Ako imate pitanje vezano za funkcionisanje Nacionalnih saveta nacionalnih manjina ili za oblast prava nacionalnih manjina rado ćemo pronaći i objaviti odgovor.

info@minoritynews.rs

UVODNIK 20

Politikanstvo i nacionalni saveti

Nacionalni saveti nacionalnih manjina su organi kulturne autonomije nacionalnih manjina i kao takvi su od neprocenjivog značaja za pripadnike nacionalnih manjina. Pozicija u takvom savetu svakako je izvanredan izvor autoriteta u zajednici za svakog pojedinca. Sa takvim saznanjem pokreću se kampanje među sunarodnicima, promovišu se sopstvene ideje za unapređenje položaja određene nacionalne manjine i očekuju se izborni rezultati koji obezbeđuju legitimitet u zajednici.

Iako legalno nije moguće ostvariti neku značajnu finansijsku dobit učešćem u aktivnostima Nacionalnog saveta, jer pozicija u Nacionalnom savetu nacionalne manjine ne podrazumeva neku značajnu finansijsku nadoknadu, opšte mnjenje je da članovi, a posebno predsednik Nacionalnog saveta nacionalne manjine, pored niza privilegija ima pravo na značajnu finansijsku nadoknadu, te se upravo ta finansijska nadoknada uzima za izvor motivacije za obavljanje tako važnog zadatka.

Ukoliko to i jeste tako, to je veoma neodgovarajući izvor motivacije jer nije proporcionalan značaju funkcije koja se obavlja. Ipak, sudeći po aktivnostima koje saveti obavljaju od poslednjih izbora do danas, ne može se reći da posao člana Nacionalnog saveta nacionalne manjine nije bio odgovoran i nije zahtevao prilično vremena dok je naknada bila u okvirima prosečnih plata državnih činovnika.

Iako bez ikakvog osnova i očigledno plasirana kao laž, informacija o tome da članovi i predsednik ili predsednica Nacionalnog saveta za obavljanje funkcije dobija značajnu finansijsku nadoknadu, proizvodi veoma loš efekat i krnji ugled funkciji oko koje bi pripadnici nacionalne manjine trebalo da budu u veoma visokom stepenu jedinstveni, jer upravo od tog jedinstva i ugleda Nacionalnog saveta nacionalne manjine zavisi i snaga i moć jedine institucije kojoj je osnovni zadatak odbrana kulturnog identiteta. Sve drugo je politikanstvo.

U Srbiji žive pripadnici 30 različitih nacionalnih zajednica!

Nedostaju udžbenici za manjine

Autor: RTV

Nacionalne zajednice u Srbiji godinama unazad teško nabavljaju udžbenike. Nacionalni saveti u skladu sa svojim mogućnostima nabavljaju knjige, ali nemaju dovoljno novca.

U Subotici se, pored srpskog, nastava odvija i na mađarskom i hrvatskom jeziku. Deca pored toga imaju priliku da izučavaju i predmete Bunjevački govor sa elementima nacionalne kulture kao i mađarski jezik, kao jezik sredine u razređima gde se nastava odvija na srpskom jeziku.

Osnovnu školu "Matko Vuković" u Subotici pohađa 650 đaka, od kojih 120-oro uči na hrvatskom jeziku i to od prvog do osmog razreda. Pored toga, deca uče i mađarski kao jezik sredine, dok nastave na romskom već nekoliko godina nema jer nema zainteresovanih. Kao problem se ističe nabavka udžbenika.

"Bilo je veoma teško što se tiče jezika manjina, međutim ove godine je zaista sve što je potrebno za hrvatski nastavni jezik prevedeno, tako da su sada udžbenici od prvog do osmog razreda u potpunosti pokriveni, na hrvatskom jeziku", rekla je v.d. direktorka OŠ "Matko Vuković", Mirjana Stevanović.

U Vojvodini je ove godine upisano blizu

1600 prvaka koji pohađaju nastavu na mađarskom jeziku. U Mađarskom nacionalnom savetu su nam rekli da je i ovde problem nedostatak udžbenika za srednje škole, naročito stručne predmete, a da će tačan broj đaka u osnovnim i srednjim školama biti poznat naredne nedelje.

Slična situacija je i kod nastave na hrvatskom jeziku koja u Subotici postoji već 14 godina, dok Bunjevački govor sa elementima nacionalne kulture deca uče u poslednjih deset godina. "Predajem mađarski jezik fakultativno deci koja su izrazila želju da ga nauče. Udžbenika nažalost nemamo. Imam neke starije udžbenike, ali uglavnom ja sama pripremam materijal", objašnjava Beata Vučković Lamić, nastavica mađarskog kao nematernjeg

jezika.

Ana Čavrgov, učiteljica u hrvatskom odeljenju objašnjava da je HNV u saradnji sa ministarstvom nabavljalo udžbenike iz Hrvatske koji im u potpunosti nisu odgovarali, ali su ih koristili.

"Unazad nekoliko godina imamo čitanku i gramatiku od prvog do četvrtog razreda. Bilo bi dobro da za svaki razred imamo posebno udžbenike", istakla je Nevenka Dulić, učiteljica za bunjevački govor.

Bojan Vidaković je učenik četvrtog razreda i voli da uči bunjevački. On, kao i njegovi drugari, smatra da treba da uče što više jezika, jer su tako bogatiji. Problemi su kvalitet i dostupnost udžbenika, kao i cena.

Izmena zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave i Kancelarija za saradnju sa civilnim društvom pozivaju predstavnike/ce organizacija civilnog društva, čiji se ciljevi ostvaruju u oblasti zaštite i unapređenja prava i položaja pripadnika nacionalnih manjina, da uzmu učešće u radu Radne grupe za izradu teksta Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

Ministarstvo državne uprave i lokalne samouprave u narednom periodu prisluštuje izradi teksta Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina. Izmena i dopuna ovog zakona je predviđena kao aktivnost u Nacrtu Akcionog plana za Poglavlje 23 (Pravosuđe i osnovna prava), u cilju unapređenja prava i položaja pripadnika nacionalnih manjina.

U tu svrhu biće obrazovana Posebna radna grupa za izradu teksta Nacrta zakona o izmenama i dopunama Zakona o

nacionalnim savetima nacionalnih manjina, u čiji rad će biti uključeni predstavnici/ce relevantnih državnih organa, nacionalnih saveta nacionalnih manjina, organizacija civilnog društva i stručne javnosti.

Zainteresovani svoje prijave za učešće treba da pošalju na e-adresu vladimir.pasajlic@civilnodrustvo.gov.rs najkasnije do utorka, 3. novembra 2015. godine, do 15,00 časova (ime i prezime, naziv organizacije, kontakt telefon i e-mail adresa).

Paunović demantuje optužbe Šajna

Izvor: Tanjug

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava, Suzana Paunović, demantovala je predsednika Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine, Srđana Šajna, koji je optužio nju i doskorašnjeg predsednika tog saveta, Vitomira Mihajlovića, za korupciju.

"Suzana Paunović, Vitomir Mihajlović i Slavko Jovanović (predsednik IO romskog saveta) obećavaju novac iz budžeta Srbije u visini od 200.000 do milion dinara i to svakom članu Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine ukoliko na novoj sednici podrže izbor Vitomira Mihajlovića za novog predsednika saveta", navedeno je u Šajinovom saopštenju.

Direktorka Kancelarije za ljudska i manjinska prava je u izjavi agenciji Beta odgovorila da ne postoji mogućnost da ta kancelarija budžetska sredstva isplaćuje fizičkim licima.

Paunovićeva je napomenula i da je angažovan nezavisni revizor koji vrši kontrolu i garantuje zakonitost trošenja sredstava.

"Budžetski novac se doznačuje svakoga meseca svim nacionalnim savetima, pa i romskom", kazala je Paunović.

Šajn je pozivao istražne i pravosudne organe da postupe u skladu sa ovlašćenjima i pokrenu postupke za utvrđivanje krivične odgovornosti Suzane Paunović, Slavka Jovanovića i Vitomira Mihajlovića oko korišćenja budžetskih sredstva Kancelarije za ljudska i manjinska prava Vlade Srbije i Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine.

"Kao znak protesta na sve pritiske koji se vrše na članove Nacionalnog saveta

romske nacionalne manjine, aktuelna većina saveta zakazala je ispred Vlade Srbije i na putu ka graničnim prelazima prema Evropskoj Uniji proteste sa sloganom Pravda ili azil", navodi se u saopštenju.

Dodaje se i da "aktuelna većina" zahteva od Ministarstva za državnu upravu i lokalnu samoupravu da, u skladu sa zakonom upiše, da je izabrano novo rukovodstvo saveta i "pokaže da je država jača od pojedinaca i da je borba protiv korupcije jednaka za sve".

Romska partija, na čijem je čelu Srđan Šajn, saopštila je u septembru da je na sednici Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine, održanoj u Leskovcu, sa dve trećine glasova razrešen predsednik saveta, Vitomir Mihajlović.

Kako je tada saopšteno, za novog predsednika izabran je Šajn.

Kako je navedeno, razrešen je i Slavko Jovanović, dosadašnji predsednik Izvršnog odbora Saveta, a na njegovo mesto je postavljen Dragoljub Acković.

U javnosti i Šajn i Mihajlović navode da su predsednici tog saveta.

"Kao znak protesta na sve pritiske koji se vrše na članove Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine, aktuelna većina saveta zakazala je ispred Vlade Srbije i na putu ka graničnim prelazima prema Evropskoj Uniji proteste sa sloganom Pravda ili azil", navodi se u saopštenju.

Romska partija, na čijem je čelu Srđan Šajn, saopštila je u septembru da je na sednici Nacionalnog saveta romske nacionalne manjine, održanoj u Leskovcu, sa dve trećine glasova razrešen predsednik saveta, Vitomir Mihajlović

Ćorović: Položaj manjina bolji, nedostaje zakonodavni okvir

Izvor: Danas

Položaj manjina u Srbiji je danas znatno bolji nego što je bio u prethodnim decenijama, a ako bi se pravilo poređenje sa vremenom dok je na vlasti bio Slobodan Milošević, situacija je neuporediva, izjavila je aktivistkinja za ljudska prava i poslanica u srpskom parlamentu, Aida Ćorović.

Ćorovićeva je u intervjuu za "Juopien vestern Balkan" (EWB) rekla da postoje stvari na kojima još treba raditi, a kao primer je navela potrebu da država hitno mora da popravi zakonodavni okvir, jer on, u ovom trenutku, kako kaže, nije zadovoljavajući.

"Dozvoliće sebi da kažem jednu, možda, grubu formulaciju i da kažem da manjine žive u jednoj vrsti shizofrenije, jer Srbija ima Zakon o Nacionalnim savetima nacionalnih manjina, koji uređuje funkcionisanje Nacionalnih saveta kao mehanizama manjinske uprave, ali zato nemamo zakon koji uređuje status, položaj i sve drugo što je vezano za manjine", rekla je Ćorovićeva.

Zanimljivo je, kaže ona, da ukoliko pitate političare u vladajućoj koaliciji, ali i političare koji predstavljaju manjine, čućete hvalospeve o stanju manjinskih prava u Srbiji.

"Ali, ukoliko pitate građane, pripadnike nacionalnih manjina, čućete suprotno", navela je Ćorovićeva.

Smatra da postoji jaz između onoga što su zakoni i papiri i onoga što je, kako kaže, realnost.

Takođe, dodala je, postoji i izvestan jaz između onoga što piše u zakonima i onoga što je praktikovanje određenih prava, pa u nekim oblastima i dalje imamo nedovoljno ili nedosledno ostvarena prava, recimo, u oblasti obrazovanja na maternjem jeziku.

"Meni, kao aktivistkinji koja se dugi niz godina bavi pravima manjina, smeta

način na koji smo do sada tretirali manjinska prava i njihovo ostvarenje na terenu. Dosadašnja praksa, pa i Nacionalni saveti nacionalnih manjina su više učinili da dođe do getoizacije manjina, nego do njihove integracije u srbjansko društvo", rekla je Ćorovićeva.

Manjine se, prema njenim rečima, uglavnom grčevito bore za svoja prava nemajući kontakte sa drugim manjinskim grupama, što ukazuje na postojanje kompeticije i neke vrste egocentrizma u odnosu na druge.

Druga, upadljiva karakteristika koja je imantentna naporima za ispunjenje manjinskih prava je, kaže, totalno i zapanjujuće odsustvo interakcija sa većinskim narodom.

"Zbog toga imamo generacije mladih ljudi iz nacionalnih manjina koji ne osećaju da im je Srbija domovina, koji ne poznaju mlade Srbe, koji ne razumeju mlade Srbe. Isto važi i obratno - mladi Srbi ništa ne znaju o svojim komšijama Bošnjacima, Albancima, Mađarima, Romima, postoji visok stepen socijalne distance među mladima", rekla je Ćorovićeva primetivši da, kako je rekla, nažalost i brojna istraživanja pokazuju da je socijalna distanca među mladim ludima i dalje zapanjujuće visoka.

Sve to, smatra ona, govori da na ispit padaju politike koje se bave integracijom manjina, manjinskim upravama i, generalno, manjinskim pravima.

"Otuda imamo anahron obrazovni sistem koji je odgovoran za to da se stare matrice, koje su prepune govora mržnje

i nacionalističkih floskula, i dalje provlače kroz brojne lekcije i predmete i truju mlade ljude", navela je Ćorovićeva.

Pored obrazovanja, ona kaže da vidi i ogromnu odgovornost medija za nedovoljno dobar odnos prema manjima, jer je godinama naša javnost zasipana isključivo međuetničkim tenzijama, konfliktima i problemima, a nikada nema vesti koje govore o pozitivnim i inspirativnim primerima, kojih itekako ima u "stvarnom životu". "Naravno, i druge, brojne oblasti javnog života moraju biti redefinisane i nanovo uređene, da bismo mogli da govorimo o potpunom ostvarenju manjinskih prava, ali moramo biti svesni da je to dugoročan proces i da zahteva vreme, ali i neprestani dijalog na ove teme", zaključila je Ćorovićeva.

Mladi Srbi ništa ne znaju o svojim komšijama Bošnjacima, Albancima, Mađarima, Romima, postoji visok stepen socijalne distance među mladima

Rad na donošenju novog Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina: Moguća rešenja

U organizaciji Centra za istraživanja migracija održao se, u Beogradu, okrugli sto sa ciljem da se razgovara sa predstvincima Nacionalnih saveta nacionalnih manjina i predstvincima državnih organa o tome kakva su očekivanja i perspektive manjinske politike u isčekivanju novog Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina.

U prisustvu velikog broja predstavnika nacionalnih manjina, prisutnima se obratila direktorka projekta, Biljana Jović, koja je pozdravila sve prisutne i ukazala na aktuelna dešavanja vezano za izmene i dopune i rad na donošenju novog Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina. Ona je ujedno i ukazala na različita rešenja koja su primenjena u zemljama članicama Evropske unije.

Nakon nje, učesnicima skupa se obratio profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, Tanasije Marinković, i upoznao ih sa svojim radom. On je rekao da je "Beogradski centar za ljudska prava" 2000. godine izradio projekat "Nacrta Ustava Republike Srbije", o kome se izjašnjavala Venecijanska Komisija, koja je stala iza tog teksta. Neka rešenja iz tog

Odredbe da je Srbija građanska država, po članu 2. Ustava, objašnjavaju da suverenost pripada građanima, koji je ostvaruju samostalno i preko svojih izabralih predstavnika. Postoje i odredbe da je biračko pravo opšte i jednak. Na osnovu toga možemo reći da je Srbija građanska država

nacta su našla mesto i u sadašnjem Ustavu.

On je ukazao da je odluka Ustavnog suda

bila presudna za dalji rad na unapredjenju Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina i objasnio je da je identitetsko pitanje rešeno tako što su u Ustavu Srbije 2006. godine preuzeti različiti modeli.

"To je posledica kako političkih kompromisa tako i nedostatka jasne odluke kako želimo da definišemo Ustavni identitet Srbije. Odredbe da je Srbija građanska država, po članu 2. Ustava, objašnjavaju da suverenost pripada građanima, koji je ostvaruju samostalno i preko svojih izabralih predstavnika. Postoje i odredbe da je biračko pravo opšte i jednak. Na osnovu toga možemo reći da je Srbija građanska država. Opšti pogled koji smo dobili pogledom na Ustav se donekle modifikuje gledajući druge odredbe Ustava," istakao je profesor Marinković.

Po njemu, rešenje iz člana 1. Ustava kaže da je Srbija država srpskog naroda i drugih građana koji u njoj žive. To je norma, jer iz nje ne proističe nikakvo pravilo. Jedna norma konkretizuje

Beogradski centar za ljudska prava je 2000. godine izradio projekat "Nacrta Ustava Republike Srbije", o kome se izjašnjavala Venecijanska Komisija, koja je stala iza tog teksta

Preamble of the Constitution of Serbia begins with the words "Polazeći od državne tradicije srpskog naroda i ravnopravnosti svih naroda i etničkih zajednica..."

etničko načelo. Član 13. Ustava stav 2, propisuje da država Srbija održava veze sa Srbima van Srbije. Znači, ona se time identificira kroz svoju etničku dimenziju. Ustav Srbije u članu 14. proklamuje i prava nacionalnih manjina. Sadrži pododeljak o pravima nacionalnih manjina. To su vrlo detaljno odredjene odredbe što govori o ustavnom identitetu Srbije.

Preamble of the Constitution of Serbia begins with the words "Polazeći od državne tradicije srpskog naroda i ravnopravnosti svih naroda i etničkih zajednica..." Profesor je rekao da se na ovo mora ozbiljno gledati.

Neophodno je da znamo najracionalnije tumačiti tekst Ustava. Etničke zajednice su deo ustavnog identiteta Srbije. Pored građanskog identiteta imamo i multikulturalni identitet. Švajcarska je po njemu model uspešne multikulturelne zajednice. Srbija kroz svoje odredbe demonstrira svoj multikulturalni identitet. Po njemu je multikulturalni identitet izraženiji u Ustavu nego etnički identitet. Odluka Ustavnog suda nije dala nikakav okvir.

Transnacionalni identitet se manifestuje kroz integracije i različite oblike povezivanja, kao u EU. Sve to utiče na identitet jedne zajednice. Time se dolazi i do hijerarhije normi. Profesor Marinković je naglasio da misli da je bolje ići na novi Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina. Ustav je najviši pravni akt, a ispod njega idu potpisani međunarodni ugovori, pa ispod toga usvojeni zakoni. Sve to mora da bude usaglašeno. Ustavni sud nije sve ovo uzeo u obzir.

Takođe, nije našao za shodno ni da spomene Okvirnu konvenciju o pravima pripadnika nacionalnih manjina. Ne možemo prevazići ni međunarodni okvir, pogotovo rad Savetodavnog Komiteta pri Okvirnoj konvenciji.

Odluka Ustavnog suda je obavezujuća, ali Ustavni sud donosi i interpretativne odredbe. Npr. odredba nije na snazi zbog nekih nedostataka. Zato se mora pažljivo čitati odluka Ustavnog suda. Nadležnosti su ono što su inicijatori napadali u tom Zakonu. Odluka Ustavnog suda nije re-

pogled, jer da jeste, Sud ne bi zauzeo sledeći stav, a to je da se zakonom o nacionalnim savetima nacionalnih manjina ne mogu menjati nadležnosti, kao ni ono što je definisano drugim sistemskim zakonima Republike Srbije. Znači da se ne može menjati ono što je definisano Ustavom i drugim zakonima. Ovo je sporno iz više razloga.

Ustavni sud ukazuje na to da manjinska prava treba da omoguće svima da se osećaju da su deo te zajednice, da je Srbija zajednička kuća za sve. U tom smislu je zabranjena diskriminacija. U okviru Ustava se nacionalnim manjinama garantuju određena prava u oblasti kulture, obrazovanja, obaveštavanja i službene upotrebe jezike i pisma, u cilju očuvanja njihovog identiteta. Manjine treba trajno da imaju ova prava. Po Ustavu nacionalne manjine treba da imaju samoupravu u ovim oblastima, to je tačnije personalna samouprava. Sistemski pristup se nije našao u odluci Ustavnog suda.

Zakon o nacionalnim savetima ne može ići mimo Ustava. Profesor Marinković kaže da ne vidi nikako da je problem da nacionalni saveti predlažu, kao što Ministarstva predlažu Vladi, utvrđivanje odluke o predlaganju nekog zakona. Ustavni sud im to pravo oduzima, jer je to u suprotnosti sa Zakonom o državnoj upravi i Zakonom o ministarstvu i Zakonom o Vladi

striktivna kada su u pitanju nadležnosti nacionalnih saveta. Sve je proisteklo od toga što Ustavni sud nije krenuo sistematski od toga koje je mesto manjinskih prava u našem ustavnom sistemu. On je odmah definisao da nacionalni saveti imaju pre svega izvršna ovlašćenja. Profesor misli da to nije dobar celovit

Zakon o nacionalnim savetima ne može ići mimo Ustava. Profesor Marinković kaže da ne vidi nikako da je problem da nacionalni saveti predlažu, kao što Ministarstva predlažu Vladi, utvrđivanje odluke o predlaganju nekog zakona. Ustavni sud im to pravo oduzima, jer je to u suprotnosti sa Zakonom o državnoj upravi i Zakonom o ministarstvu i Zakonom o Vladi. Ne možemo da narušavamo sistemske zakone, ali Sud nije isključio mogućnost da u tim sistemskim zakonima, pored toga što će se taj zakon uskladiti sa odlukom Ustavnog suda, može da se ide na parcijalne zakone. Kroz taj put bi se išlo i intervenisalo i u Zakonu o obrazovanju, Zakonu o lokalnoj samoupravi itd.

Biljana Jović je napomenula da je u poslednje vreme jedina inicijativa koja je bila u Skupštini, vezano za razmišljanja za nova rešenja o novom Zakonu o nacionalnim savetima, bila od strane manjinskog poslaničkog kluba početkom godine, kada je dat predlog rezolucije za rešavanje statusa nacionalnih manjina, zasnovan na uspešnim međunarodnim primerima vezano za manjinska prava. Predlagači su bili poslanici bošnjačke i al-

Biljana Jović je napomenula da je u poslednje vreme jedina inicijativa koja je bila u Skupštini, vezano za razmišljanja za nova rešenja o novom Zakonu o nacionalnim savetima, bila od strane manjinskog poslaničkog kluba početkom godine, kada je dat predlog rezolucije za rešavanje statusa nacionalnih manjina, zasnovan na uspešnim međunarodnim primerima vezano za manjinska prava

banske nacionalne manjine.

Gospodin Esad Džudžo se takođe uključio u diskusiju i rekao da je naše ukupno zakonodavstvo ispod standarda utvrđenih Ustavom iz 2006. godine kao i ispod standarda Okvirne Konvencije i Evropske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima. Mi imamo jednu grubu rečenicu kad tumačimo član 2. Ustava Republike Srbije, po kome je Srbija monoetnički zasnovana politička zajednica. On je istakao da je to istina koju susrećemo svakodnevno, bilo da se pokuca na vrata nekog Minsitarstva, Zavoda, itd. Ključne reči su: Ustav iz 2006. godine i Zakon iz 2002. godine, pravna nesigurnost vezano za odluke Ustavnog suda iz januara 2014. godine, kao i pitanje primene zakona. Gospodin Korhec je često ponavljao da 88 nadležnosti nabrojanih u ovom zakonu nisu mogle biti ispunjene bez sudske odluke. To je iskustvo bilo veoma važno za manjine u Sandžaku. Gospodin Džudžo je naveo da su za nacionalne manjine veoma važne definicija nacionalnih saveta, nadležnosti saveta, finansiranje nacionalnih saveta, kao i sankcije koje ne postoje kao deo zakona. On smatra da Zakon o nacionalnim savetima nacionalnih manjina treba da dobije status ustavnog zakona. Uveo bi takođe pojam dva nezavisna organa, Zaštitnika građana i Poverenika za zaštitu ravnopravnosti. On misli da postoji tendencija redukovanja dosegnutih manjinskih prava u Republici Srbiji, ali i da manjine sve manje postaju problem, a sve više rešenje.

On je napomenuo da su predstavnici nacionalnih saveta imali drugi dvodnevni

tradicionalni susret veća manjina. Uzakao je da se prepoznaju različite manjine, koje se nalaze u različitim položajima. Bošnjačka zajednica ima motiv više, pošto je malo i preglasna, ima 17 registrovanih stranaka i postoji izvanredna zainteresovanost za poboljšanje njihovog položaja. Može se reći da su bošnjaci tek u fazi da zaokruže kolektivna identitetska prava.

Po njemu, veoma je važan član 7. u okviru Prinципa i ciljeva Evropske povelje, a to je uspostavljanje srednjeg sloja vlasti, koji je ključ za zaštitu i unapređenje svih manjinskih prava. Država treba da olakšava svojim administrativno-upravnim ustrojstvom uživanje prava manjina.

Napomenuo je da su imali ambicije na ovom dvodnevnom savetovanju da sve 4 oblasti-nadležnosti razrade, u smislu aktivnosti za materijalne elemente. Usaglašeni su materijalni elementi Akcionog plana, njih 11. Omogućeno je da se pored Vladinog predloga usvoji i stav Koordinacije. Uzakano je i da je od izuzetne važnosti procesuiranje teških kršenja ljudskih prava iz 90-tih godina.

Nakon toga, Džudžo se vratio na pitanje pravne nesigurnosti. Zakoni iz 2002. godine i iz 2009. doneti su da se čuvaju prava manjina u Vojvodini i da se omogući korišćenje tih prava manjina van Vojvodine. Ako se napravi presek da li su izjednačena prava manjina iz centralne Srbije i Vojvodine, daleko smo od tog cilja danas.

On je rekao da nacionalne manjine hoće

Nacionalne manjine hoće da budu aktivni partneri države na evropskom putu. Pravna nesigurnost se desila odlukama Ustavnog suda i to tačno po glavama manjina u centralnoj Srbiji. Esad Džudžo je istakao da ostaje nade da je nezaustavljiv proces evropskih integracija Srbije

da budu aktivni partneri države na evropskom putu. Pravna nesigurnost se desila odlukama Ustavnog suda i to tačno po glavama manjina u centralnoj Srbiji. Istakao je da ostaje nade da je nezaustavljiv proces evropskih integracija Srbije.

Biljana Jović je pozvala učesnike skupa da se uključe u debatu. Ona je ukazala na nesklad koji postoji kada je u pitanju implementacija zakonskih odredbi. Istakla je da su svi očekivali da će već biti formirana radna grupa i da će se pokrenuti javne debate za moguća rešenja novog zakona. Postavlja se pitanje da li je odlaganje odluke o Zakonu o nacionalnim savetima nacionalnih manjina za kraj 2018. godine vezano za to da prvo mora da se menja Ustav pa tek onda da se menja zakon.

Esad Džudžo smatra da deo istine upravo i leži u tome da prvo mora da se izmeni Ustav da bi se dalje vršile izmene.

Tanasije Marinković je ukazao da postoji širi problem, odsustvo vladavine prava, što tangira sve u Srbiji. Manjine to dodatno osećaju pošto su u identitetskom smislu izmeštene iz opštег okvira. Ne bi problemi ni postojali da se zakon primenjuje. Narodna Skupština ne obavlja svoje funkcije.

Jaroslav Bodnar iz Nacionalnog saveta češke nacionalne manjine je postavio pitanje šta je svrshodnije, izmene i dopune Zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina ili donošenje novog zakona?

Tanasije Marinković je odgovorio da, kad su u pitanju krupniji zahvati, pre je za donošenje novog zakona. Na osnovu stečenog iskustva vidi se šta je najbolje rešenje. Sve treba da ostane u okviru

Postoji širi problem, odsustvo vladavine prava, što tangira sve u Srbiji. Manjine to dodatno osećaju pošto su u identitetskom smislu izmeštene iz opštег okvira

U našem aktuelnom Ustavu ne postoji ta kategorija organskog zakona. Međutim, neki zakoni se donose apsolutnom većinom u Parlamentu

jednog zakona, kao neka vrsta mini Ustava za nacionalne manjine. Treba ići paralelno na usklađivanje tog Zakona sa odlukom Ustavnog suda, usklađivanje drugih zakona sa odlukom Ustavnog suda i izmenama tog zakona u segmentima za koje nacionalne manjine smatraju da treba da se menja. Po postojećem Ustavu ne stoji koji zakon će biti sistemski.

Ljiljana Bekčić, iz Ministarstva lokalne uprave i samouprave, je obavestila prisutne da će do kraja 2015. godine u Ministarstvu biti održan okrugli sto vezano za primenu zakona o nacionalnim savetima nacionalnih manjina, zajedno sa predstavnicima nacionalnih saveta i nevladnim organizacijama. Do kraja 2015. godine će biti formirana Radna grupa za rad na Zakonu o nacionalnim savetima nacionalnim manjina.

Slavica Mandić, iz Ministarstva lokalne uprave i samouprave, napomenula je da nije ničija slobodna volja da li se ide na izmene i dopune zakona ili se ide na donošenje novog. To zavisi od činjenice koliko odredbi zakona se menja u okviru samog zakona.

Sveta Matić, urednik biltena Minority News, ukazao je na to da je osnovna tema pitanje konteksta manjinskih prava u Republici Srbiji. Napomenuo je da je interesantna inicijativa gospodina

Džudža za status ustavnog zakona, koji bi sveobuhvatno regulisao ovu oblast, i definisao ključna pitanja kao što je status i ostala relevantna pitanja. Može se videti da su od izbora prošle godine nacionalni saveti i Koordinacija ušli u mnogo efektivniju fazu delovanja. On je ukazao da je veliki broj problema pripadnika nacionalnih manjina vezan za komunikaciju.

Sali Memeti, iz egipatske nacionalne manjine, je rekao da su rešenja bitna u daljem radu. On je napomenuo da im je potrebna pomoć kako bi brže došli do cilja i da je potrebno da se nacionalne manjine približe jedne drugima.

Emil Lulić, predstavnik mađarske nacionalne manjine, je postavio pitanje o pravnoj snazi zakona i odluci Ustavnog suda?

Tanasije Marinković je rekao da je pre za uvođenje pojma organskog zakona umesto ustavnog zakona. U našem aktuelnom Ustavu ne postoji ta kategorija organskog zakona. Međutim, neki zakoni se donose apsolutnom većinom u Parlamentu. Ukoliko se kasnije bude radilo na tome, organski zakoni su iznad ostalih zakona i uspostavlja se nova leštница u hijerarhiji zakonskih normi, a to je organski zakon kao neka vrsta posrednika između običnog zakona i Ustava. Ako se ide na

organski zakon, on se može doneti sa većom većinom, i tada bi imao i veću pravnu snagu. Jedan veliki problem danas je da se mediji ne bave ovom tematikom na adekvatan način.

Biljana Jović je sumirala da možda put ka rešenju, kada je u pitanju donošenje sveobuhvatnih izmena i dopuna zakona ili novog zakona, leži u uspostavljanju hijerarhije među samim zakonima, kroz uvođenje institucije organskog zakona, koji bi imamo primat u odnosu na druge zakone. Treba tražiti rešenje za jasno definisanje pravnog statusa nacionalnih saveta, kao i ovlašćenja, dok će se primena i konflikti sa drugim zakonima regulisati kroz uvođenje institucije organskog zakona.

Esad Džudžo je rekao da su postojali razgovori da se status Koordinacije nacionalnih manjina i pravno reguliše. Postojala je debata o tome i to je još aktuelno pitanje. Istakao je da je najbolje da postoji kredibilni predstavnik nacionalnih saveta pred državom.

Tanasije Marinković je podržao ovu ideju koju je predstavio gospodin Džudžo, kako bi nacionalni saveti bili sagovornik i sa vlastima i sa civilnim društvom. Novi zakon bi bio mesto da se ta saradnja formalizuje. On je istakao da bez deotvorne primene prava nema prava.

Interesantna je inicijativa gospodina Džudža za status ustavnog zakona, koji bi sveobuhvatno regulisao ovu oblast, i definisao ključna pitanja kao što je status i ostala relevantna pitanja

NASTAVLJEN TREND RASTA BROJA UČENIKA KOJI POHAĐAJU IZBORNI PREDMET BUNJEVAČKI GOVOR SA ELEMENTIMA NACIONALNE KULTURE

Rešenje problema – status govora, na vidiku

Izvor: Bunjevačko nacionalno vijeće

Uponedjeljak, 14. septembra u organizaciji Gradske biblioteke iz Subotice, Gradske biblioteke „Karlo Bijelicki“ iz Sombora, a uz podršku Bunjevačkog media centra iz Subotice, u prostoru subotičke varoške biblioteke prezentovana je knjiga „Alternativa, Povelja, Statut – normativni okvir somborske lokalne samouprave u periodu 1749-1918“, doc. dr Miloša Petrovića i Vladimira Jerkovića, doktoranta na Filološkom fakultetu u Beogradu i direktora somborske varoške biblioteke „Karlo Bijelicki“.

Na samom početku, pozdravne rči uputio je domaćin, Dragan Rokvić, direktor Gradske biblioteke u Subotici, te Mirko Bajić ispred Bunjevačkog media centra.

- Ova knjiga je od posebnog značaja za Sombor i naš zavičaj ali isto tako i za bunjevačku nacionalnu zajednicu kako u periodu nastanka Alternative, Povelje i Statuta Sombora u 18. veku tako i danas – istako je Vladimir Jerković.

Knjiga je izdata avgusta prošle godine i mada ne velika po obimu, ona po prvi put u somborskoj istoriografiji, sa aspekta pravne struke, ali i društvene istorije, razmatra sva tri dokumenta (Alternativu, Povelju i Statut) koja čine

temeljni pravni okvir za rad gradske uprave i za funkcionisanje urbanog života varoši u skoro dvovikovnom periodu od

„Alternativa, Povelja, Statut – normativni okvir somborske lokalne samouprave u periodu 1749-1918“, je izašla u ediciji „Baština“ čije je izdavač i pokretač Gradska biblioteka „Karlo Bijelicki“ u Somboru, pisana je dvojezično, na srpskom i engleskom jeziku, pa je put do čitaoca već krenio po zemljama svita od Kanade, Amerike, Holandije...

elibertacije do završetka prvog svetskog rata.

Pridstavljujući sadržaj knjige, brojne zanimljive podatke i činjenice vezane za vreme nastanka alternative, doc. dr Miloš Petrović je istakao:

- Alternativa je jedan vrhunski domet pre svega, prosvećenog dela vodećih ljudi bunjevačke zajednice u drugoj polovini 18. veka, i mislim da, kada bi ste danas ponudili i najvećim demokratama tako nešto da potpišu, ne verujem da bi to uradili, a što su uradili upravo vodeći ljudi bunjevačke zajednice prije tačno 266 godina.

„Alternativa, Povelja, Statut – normativni okvir somborske lokalne samouprave u periodu 1749-1918“, je izašla u ediciji „Baština“ čije je izdavač i pokretač Gradska biblioteka „Karlo Bijelicki“ u Somboru, pisana je dvojezično, na srpskom i engleskom jeziku, pa je put do čitaoca već krenio po zemljama svita od Kanade, Amerike, Holandije...

U ime Grada, okupljenima se obratio zamenik gradonačelnika, Tomislav Veljković, koji je, čestitajući ovaj praznik, potvrdio da Grad predaje veliki značaj Bunjevcima

SARA DULIĆ, UČENICA TREĆEG RAZREDA GIMNAZIJE, ODJELA NA HRVATSKOM NASTAVNOM JEZIKU

Toliko toga još nismo vidjeli!

Autor: Branka Dulić / Izvor: Hrvatska riječ

Lijepo je čuti kako malo mlađi gledaju na svijet oko sebe, na svoju budućnost. O slobodnom vremenu, planovima, željama, viđenjima nekih stvari, govorimo sa Sarom Dulić. Kako je došlo do izbora gimnazije i što očekuje u nekoj budućnosti, pitamo ju.

NAJBOLJI RAZRED I RAZREDNA

»Prije tri i pol godine, trebalo se prvi puta ozbiljno suočiti s velikim pitanjima, budućnošću i pametnim izborom srednje škole. Bila sam od onih koji nikako nisu mogli smisliti što će biti kad porastu. Dakle, logičan slijed je bio gimnazija – opći smjer na hrvatskom jeziku zato što sam pohađala hrvatski odjel Osnovne škole Ivan Milutinović.

Gimnazijom sam zadovoljna i da mogu ponovno birati, ona bi opet bila najbolji izbor. Smatram kako je ona jedina škola koja pruža širok spektar mogućnosti, znanja i dobar je temelj za život. Osim svega toga, uči nas lijepom ponašanju, radnim navikama i manirama. Ni za čim ne žalim jer imam najbolji razred i razrednu. Očekivala sam da će biti teško, da ču morati uložiti mnogo truda i rada,

pa sam se tako vremenom i navikla. Ostala je još jedna godina u kojoj će se svrvećinom posvetiti odabiru fakulteta i pripremama za isti.«

ŠTO DALJE?

Nakon ovoga što nam je ispričala zanimalo nas je što sa studijem, gdje dalje, koliko je vezana za svoj grad?

»Željela bih nastaviti studije bilo gdje van Srbije. Međutim, kako je to teško ostvarivo zbog finansijskih i ostalih razloga, ostaje mi Novi Sad kao najprihvatljivija opcija. Voljela bih da nisam predaleko

od kuće, a i da sam blizu prijatelja. Ono što još uvijek ne znam, niti sam blizu odgovora jest što ću upisati. Jednostavno ne mogu pronaći nešto u čemu bih se isticala i nešto što bih istinski voljela raditi i proučavati. Roditelji mi

maksimalno pomažu u odluci, uključeni su u svaku nedoumicu i pitanje i rado im se obraćam za pomoć. Zbog svog iskustva često me savjetuju kako je najbolje. Ipak, mislim da sam ja ta koja treba postaviti konačnu odluku i da će je oni prihvatiti i podržati me u svemu jer mi vjeruju i najbitnije im je da ja budem sretna. «Sara razmišlja o usavršavanju u inozemstvu, o nekim novim ljudima, običajima, upoznavanju nekog drugog novoga svijeta. To je i logično, mladi streme k tome da što više vide, spoznaju, upoznaju, saznaju. Tako da i ovo Sarino razmišljanje o inozemstvu ne čudi. »Po zavšetku studija bih voljela otici nekud na usavršavanje i ostati tamo. Naučiti novi jezik, prilagoditi se, raditi... Bilo što, ali se ne bih vraćala za stalno u Subotici. Ne želim pobjeći, dobro je poznato da onaj koji stalno bježi ne traži bolje prebivalište već sebe, nego samo želim više mogućnosti. Veoma volim svoj grad i za njega me vežu neka posebna osjećanja. Stojim uz onu Meše Selimovića 'Bez točke za koju si vezan, ne bi volio ni drugi svijet, ne bi imao kud

da odeš, jer ne bi bio nigdje'. Ali ipak, to nije dovoljno jak razlog da me zadrži ovdje. Svi smo upoznati sa situacijom u

našoj državi, znam kako svi priželjkuju bolju budućnost. Ja bih je radije priželjkivala u inozemstvu.«

POZITIVNO OZRAČJE

»Slobodno vrijeme najviše volim provoditi družeći se s prijateljima. Udubiti se u dobru knjigu navečer mi predstavlja najbolje rješenje za bijeg od stvarnosti. Dugo godina sam trenirala obojku, prestala sam zbog čestih povreda, ali i dalje stalno odlazim u dvoranu na rekreaciju, kako bih sačuvala kondiciju. Glazba mi je veoma važna, svakodnevni je dio mog života. Nedavno sam dobila stari gramofon i ploče od tate, tako da uživam u dobrim albumima njihove mladosti. Završila sam nižu glazbenu i sviram klavir. Volim hollywoodske klasike, dobre trilere i drame. Pogledala sam ih dosta i uglavnom na njih gubim dragocjeno vrijeme.« Kada je u pitanju društvo, Sara kaže: »Izlazim s društvom iako ne volim glazbu koju puštaju u našim klubovima, niti preveliku gužvu. Na kraju se sve ipak svede na to s kim si, a ne gdje si. Zajedno se smijemo, stvaramo pozitivno ozračje. Sretna sam što sam našla dobre prijatelje kojima uvi-jek mogu vjerovati i za koje znam da me nikada neće iznevjeriti.

« Pred Sarom su mnoga putovanja – prisjetila se prošlogodišnjeg: »Putovala sam prošle godine u Taize, poznatu kršćansku zajednicu u Francuskoj. Obišli smo gradove Njemačke, Francuske i Italije. Najbolje iskustvo u mom životu i ne-zaboravan provod. Upravo to me potiče za nekim većim i daljim putovanjima. To-liko toga još nismo vidjeli od svijeta.«

SMOTRA HRVATSKIH TAMBURAŠKIH SASTAVA U LJUTOVU

Manifestacija potrebna zajednici

Smotra hrvatskih tamburaških sastava održana je 13. rujna, po sedmi put u Ljutovu, u organizaciji mjesnog HKPD-a Ljutovo.

Sudjelovali su tamburaški sastavi: HKPD Ljutovo, TS Uspomena, TS Amajlija, TS Ruže, ŽTS Bećaruše iz Grabarja (Hrvatska) i Babra iz Dušnoka (Mađarska).

Predsjednik Organizacijskog odbora Marinko Šimić o poteškoćama koje prate organiziranje ove smotre kaže sljedeće: »Prilikom pozivanja za sudjelovanje na

našoj smotri od hrvatskih udruga često dobivamo negativan odgovor, jer su pojedine tamburaške sekcije prestale s radom ili nisu pripravne za nastup. Iz tih razloga sve češće tražimo angažiranje tamburaških sastava iz susjednih zemalja - Hrvatske i Mađarske ili već afir-miranih ansambala iz Subotice, čiji članovi su do nedavno svirali hrvatskim udrugama.

Drugi problem je dvorana Doma kulture u Ljutovu, koja je malih dimenzija pa često puta nije u mogućnosti primiti sve gledatelje.«. Zbog toga se, kako dodaje,

smotra održava na revijalnoj razini, ističući kako je ova smotra potrebna tamošnjoj lokalnoj zajednici, jer takvih manifestacija nema puno. Pokrovitelji ovogodišnje smotre bili su Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje, Fruit bar Doo Subotica i Obiteljsko gospodarstvo Mačković.

Smotri su, među ostalima, nazočili konzul gerant Republike Hrvatske u Subotici, Neven Marčić, predstavnik lokalne samouprave, Blaško Stantić, te član Izvršnog odbora Hrvatskog na-cionalnog vijeća, Ivan Ušumović.

Značajan susret o važnim temama

Predsjednik Nikolić s Papom Franjom o Stepincu

Papa Franjo razgovarao je u Vatikanu s predsjednikom Srbije, Tomislavom Nikolićem, o formiranju mješovitog povjerenstva Srpske pravoslavne crkve i Rimokatoličke crkve koje bi trebalo razmotriti i usuglasiti povijesne činjenice iz doba Drugog svjetskog rata, te ulogu kardinala Alojzija Stepinca u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj o kojoj već dugo traju prijepori, izvjestila je Radiotelevizija Srbije (RTS) pozivajući se na ured za medije Svetе stolice.

Nikolić i Papa Franjo razgovarali su i o izbjegličkoj krizi te protivljenju Srbije prijamu Kosova u UNESCO, u razgovoru koji je trajao 35 minuta. Državni vrh Srbije i Srpska pravoslavna crkva drže da je Stepinac u doba NDH imao kontroverznu ulogu, neprimjerenu svećeničkom pozivu te osporavaju najavljenog proglašenje Alojzija Stepinca svetim, spočitavajući njegovu ulogu u doba ustашkog režima i NDH.

Predsjednik Nikolić je u srpnju 2014. u pismu Papi istaknuo kako „treba nastojati da se, zajedničkom mudrošću, ne načini potez koji bi bilo koga uvrijedio, imajući u vidu prošlost, iskustvo iz Drugog svjetskog rata i ulogu Stepinca u tom

periodu”.

Premijer Srbije Aleksandar Vučić izjavio je uoči Nikolićeva posjeta Vatikanu i najavljenog razgovora o proglašenju Stepinca svetim da država Srbija, jednako kao i SPC, bez dvojbe negativno gledaju na najavljeni proglašenje kardinala Alojzija Stepinca svetim.

Prema priopćenju tiskovne službe Vatikana, koju prenose mediji u Beogradu, jedna od glavnih tema u povodu izbjegličke krize bili su uvjeti u kojima su iračke i sirijske izbjeglice, te neophodnost da se „teret krize ravnomjerno raspodjeli”.

Treba nastojati da se, zajedničkom mudrošću, ne načini potez koji bi bilo koga uvrijedio, imajući u vidu prošlost, iskustvo iz Drugog svjetskog rata i ulogu Stepinca u tom periodu

Talijanska agencija ANSA navodi da je Nikolić Papi Franji poklonio primjerak prvog pravnog akta u srednjovjekovnoj Srbiji – Dušanovog zakonika, te ilustriranu monografiju srpskih manastira na Kosovu. „Mislim da je ovaj posjet, iako jednom odgođen, dobro pripremljen i služi kao priprema da jednog dana dođemo i do toga da odnos između Srbije i Hrvatske jamče da se i poglavari Rimokatoličke crkve i Patrijarh srpski Irinej mogu susresti i u Beogradu, Subotici, Prizrenu i svugdje gdje budu željeli”, izjavio je Nikolić poslije sastanka.

BUNJEVAČKA MATICA PROSLAVILA VREDAN JUBILEJ

Dvadeset godina od reosnivanja

Izvor: Nacionalni savet bunjevačke nacionalne manjine

Velika većnica Gradske kuće u Subotici bila je u četvrtak, 10. septembra, domaćin obeležavanja vrednog jubileja Bunjevačke matice – uz prigodan program obeleženo je dve decenije od njenog reosnivanja.

Tokom programa se moglo čuti kako je to Bunjevačka matica radila u protekle dve decenije, koja je bila njena uloga, kako funkcioniše danas, ali i koji su planovi za budućnost. Govoreći o aktivnostima Matice u proteklih dvadeset godina, Ivan Sedlak, njen predsednik je istakao:

– Krenuli smo od nule, a za dvadeset godina vidimo da smo uradili dosta. Godine 1998. pokrenute su „Bunjevačke novine”, a od 2006. izdajemo dvo-mesečnik za nauku, kulturu i stvaralaštvo „Rič Bunjevačke matice”. Možemo se pohvaliti i izdavačkom delatnošću, iza nas su četrdesetčetiri izdanja, i to iz raznovrsnih oblasti, kulture, istorije,

običaja, muzike... Hvalimo se, takođe, i tradicionalnom manifestacijom „Večeri utorkom”, gde smo publici predstavili izdavačku delatnost, imali istorijske tribine, obeležavali važne datume... Svakako, moram spomenuti i projekat s decom i za decu „Bunjevačka lipa rič”... – istakao je Sedlak i dodao:

– Imali smo važnu ulogu u rešavanju statusa Bunjevaca, osnivanju Nacionalnog saveta bunjevačke nacionalne manjine...

Rođendan su Bunjevačkoj matici uz prigodne poruke čestitali Atila Juhas, pomoćnik pokrajinskog sekretara za kulturu i informisanje, Etela Jerinkić, pomoćnica gradonačelnika Subotice zadužena za kulturu i Branko Bešlić, pot-

predsednik Matice srpske, dok je Suzana Kujundžić Ostojić, predsednica Nacionalnog saveta bunjevačke nacionalne manjine, za govornicom istakla:

– Jubilej je pokazatelj da su reosnivači Matice pre dvadeset godina pokrenuli onaj deo koji je bio potreban, koji se bavi pisanim reči, književnošću, umetnošću, naukom i istorijom. Brojni članovi Bunjevačke matice su svojim volonterskim radom i trudom zadužili svoj narod, i za vreme koje je iza nas kroz propuštenje decenije kada nismo imali pravo ni zvati se svojim imenom, i za vreme koje dolazi, u kojem ćemo, nadam se, stignuti mnoge narode. Za velike rezultate su potrebni i bolji uslovi za rad, a njih Matica može steći ako se bude opredelila da postane ustanova kulture, u čemu bi je Nacionalni savet podržao i sa radošću prihvatio. Za velike rezultate su potrebni jedinstvo i slogan u radu Matice i Nacionalnog saveta, kao i sa svim udruženjima, jer naš narod očekuje više nego što smo do sada postigli.

Bila je to prilika da se diplomama, zahvalnicama i poveljama nagrade oni koji su dali svoj doprinos u radu. Najvrednija priznanja, povelje, dobili su Marko Marjanušić, Tamara Babić, Đurđica Skenderović i Andrija Peić Tukuljac.

U kulturno-umetničkom delu programa učestvovali su pesnici Bunjevačke matice, dok je Tamara Babić u pratinji TA „Sledbenici Tumbas Pere Haje“ otpevala nekoliko bunjevačkih pesama.

KARAVAN ČEŠKO – SRPSKOG PRIJATELJSTVA

Autor: Ljiljana Stehlík

Ucilju podizanja svesti kod dece, omladine i njihovih roditelja o važnosti fizičke kulture i usvajanja zdravih stilova života, već četvrtu godinu zaredom uz pokroviteljstvo Ministarstva inostranih poslova Republike Češke, Opštine Bela Crkva, Sportskog saveza Bela Crkva i Crvenog krsta Bela Crkva Škola plus organizuje Karavan češko – srpskog prijateljstva.

Svojim prisustvom Karavan su uveličali gospodja Veronika Senjukova, konzulka u Ambasadi Češke u Beogradu, gospodin Željko Crnogorac, pokrajinski poslanik, gospodin Stanko Petrović, predsednik opštine Bela Crkva.

U Karavanu su učešće uzeli i Aktiv žena SUBNOR-a, ambulantna služba Doma zdravlja, odeljenje unutrašnjih poslova MUP-a Bela Crkva, regionalna Televizija Banat, predstavnici štampanog medija BC Fleš kao i mnoštvo prijatelja Škole

plus. U Karavanu su učestvali rekreativci od 5 do 65 godina. Ova tradicionalna manifestacija je promocija sporta za sve, uz edukativni karakter.

Biciklistički karavan Škole plus krenuo je u prepodnevnim satima, uz obezbeđenje Policijske stanice i ekipe Doma zdravlja, kao i uz obeležene redare iz redova organizatora. Karavan sa decom, omladinom, njihovim roditeljima i saradnicima Škole plus kretao se kroz Crvenu Crkvu, sve do Češkog sela, ukupno više od devet kilometara, uz pauzu i

neophodno osveženje. U Češkom selu organizovana je poseta Muzeju Čeha, kraće predavanje i upoznavanje sa tradicijom Čeha na prostoru Srbije, radionice, osveženje, ručak i igre na otvorenom. Interesantno je pomenuti da je Trka češko – srpskog prijateljstva dobila i svoju himnu prema ideji učiteljice češkog jezika, Ilone Kirchnerove. Svi učesnici zajedno pеваju pesmu - himnu Cyklistika, češkog autora Jaromira Nohavice, uz muzičku pratњу i svesrdnu podršku učiteljice češkog jezika Ilone Kirchnerove, a ove godine uz pratњu i na klarinetu.

U dvorištu muzeja, nakon radionica, organizovano je druženje na češkom i srpskom jeziku, uz igre na otvorenom. Nakon toga usledila je podela nagrada za najsavesnijeg vozača, najmladnjeg, najstarijeg, najbržeg, najupornijeg i slično, kako bi Tim za procenu vožnje mogao iz svih starosnih kategorija da podeli neku nagradu. Najmlađi vozač bio je Vuk Andelić sa 5 godina a najstariji Mirjana Babić sa 65. Podelili smo diplome i nagrade i time motivisali decu i omladinu da koriste što češće vožnju biciklom, ali pravilno i bezbedno, kako bi im život bio kvalitetniji, zdraviji i kako bi stekli zdrave životne navike.

PREDSTAVNICI BNV-A UČESTVOVALI NA DRUGIM TRADICIONALnim SUSRETIMA NACIONALNIH MANJINA

Č

Ianovi resornih odbora Bošnjačkog nacionalnog vijeća učestvovali su 19. i 20. septembra 2015. godine na Drugim tradicionalnim susretima nacionalnih vijeća manjinskih naroda i nacionalnih manjina koji su organizovani u Kovačici.

Tijekom prvog dana susreta resorni odbori su u odvojenim sastancima iznosili prijedloge izmjena i dopuna zakona i podzakonskih akata značajnih za prava nacionalnih manjina, te usaglašavali sadržaj dijela Akcionog plana za poglavlje 23 koje Republika Srbija vodi u pregovorima za pristupanje Evropskoj uniji, a odnosi se na manjinska prava.

Na osnovu iznijetih prijedloga odnosno zaključka sa sastanaka resornih odbora, svi predstavnici nacionalnih vijeća su drugog dana učestvovali u plenumskoj raspravi Koordinacije nacionalnih vijeća i donosili odluke koje će zastupati posebna delegacija manjina u razgovorima sa nadležnim ministarstvima.

Drugi susreti predstavnika manjinskih

naroda i nacionalnih manjina su održani na inicijativu Koordinacije, a predloženo je da se susreti zakazuju i

češće, a naročito sastanci Odbora za obrazovanje i tima koji učestvuje u izradi akcionog plana zbog bitnosti pitanja obrazovanja na maternjem jeziku i evropskog puta Srbije za sve manjinske narode i nacionalne manjine u Srbiji.

Regionalizam kao dobar mehanizam zaštite manjinskih naroda

Potpredsjednici Bošnjačkog nacionalnog vijeća, Vasvija Gusinac i Muhedin Fijuljanin, učestvovali su na prezentaciji Principa politike integracije nacionalnih manjina u Republici Srbiji, održanoj u Beogradu u organizaciji Foruma za etničke odnose.

Učestvujući u raspravi oni su tom prilikom istakli niz problema sa kojima se bošnjačka nacionalna zajednica susreće u ostvarivanju svojih prava, ukazujući i na pravce i modele njihovog rješavanja.

Posebno, oni su istakli nužnost promjene postojećeg zakonskog okvira, preciziranje statusa nacionalnih vijeća i uspostavljanje adekvatnih za-

štitnih mehanizama, kao i ustanovljenje jasnih krivičnih sankcija za prekršioce zakona u pogledu manjinskih prava.

Kao jedan od modaliteta uspostavljanja manjinske samouprave potpredsjednici BNV-a, Vasvija Gusinac i Muhedin Fijuljanin, su potencirali decentralizaciju vlasti kroz uspostavljanje tzv. srednjeg, regionalnog nivoa.

Kao jedan od modaliteta uspostavljanja manjinske samouprave potpredsjednici BNV-a, Vasvija Gusinac i Muhedin Fijuljanin, su potencirali decentralizaciju vlasti kroz uspostavljanje tzv. srednjeg, regionalnog nivoa

Govoreći o pitanju integracije oni su ukazali i na opasnost od asimilacije manjina ističući da, kad je u pitanju bošnjački narod, ima

mnogo zaostalih neriješenih pitanja iz prošlosti, kao i to da je neophodno u vezi sa tim sprovesti adekvatnu lustraciju.

Raznovrstan program podrške studentima

**Informator NSM-a za roditelje maturanata koji uče na mađarskom nastavnom jeziku –
Prva stanica turneje bila je Kanjiža**

Nacionalni savet Mađara započeo je svoju informativnu kampanju za buduće studente u okviru kojeg se roditelji maturanata širom Vojvodine informišu o mogućnostima studiranja, o stanovanju u domu Evropa Kolegijum, kao i o kompleksnom programu stipendiranja NSM-a za roditelje maturanata Poljoprivrednog i tehničkog srednjoškolskog centra „Jožef Besedeš“ u Kanjiži u svečanoj sali gradske kuće.

- Program stipendija NSM-a postoji već pet godina, ali smo ove godine prvi put informativna predavanja organizovali, ne za đake, nego za njihove roditelje koji će

im stvoriti uslove za studiranje. Važno je da naša deca studiraju i da poznaju svoje mogućnosti – rekla je Anita Njilaš Leonov, koja je detaljno prikazala pro-

grame koji treba da povećaju šansu za studiranje vojvođanske mađarske omladine, u cilju da ovi učenici lakše stignu na fakultete i da dobiju materijalnu pomoć, čime se smanjuju izdaci roditelja.

U okviru programa NSM-a se, osim izdavanja informativne sveske i turneje, nudi i besplatna priprema za fakultet za svakog učenika iz 13 predmeta, elektronskim putem od 1. marta, a verovatno će se od aprila isti održavati u učionicama. Pored toga, učenici mogu da konkurišu i za stipendiju NSM-a koji nudi između 110-150 evra mesečno tokom 10 meseci za najbolje studente. Studenti mađarske nacionalnosti koji studiraju u Novom Sadu mogu da biraju i Kolegijum Evropa gde se može smestiti 40 vojvođanskih mađarskih studenata. Da bi se mladi školovali u svojoj domovini, neophodno je znanje srpskog jezika: za usavršavanje istog će se i ove godine organizovati kursevi. Tokom leta, moći će da se jave učenici trećih razreda srednje škole, a na jesen i učenici koji su primljeni na neki od novosadskih fakulteta.

Anita Njilaš Leonov

Projekat

Obuka za edukatore "Na mom jeziku"

Građanski fond Panonija iz Novog Sada uputio je poziv mladima do 25 godina starosti, pripadnicima nacionalnih zajednica Mađara, Hrvata, Rusina, Rumuna, Roma i Slovaka, da se prijave za učešće na petodnevnom programu obuke za edukatore (trening za trenere). Prijave su otvorene do 30. septembra.

Projekat "Na mom jeziku – neformalnim obrazovanjem za korak bliže ka zapošljavanju" ima za cilj da neformalnim obrazovanjem obuhvati veći broj mladih iz ranjivih grupa - koji se obrazuju na jezicima nacionalnih zajednica i Roma u AP Vojvodini, radi olakšanog odabira

zanimanja i pripreme za tržište rada.

Potencijalni edukatori će, nakon selekcije, pohađati petodnevnu obuku za trenere, koja će biti izvedena u okviru dva modula, tokom oktobra meseca u Novom Sadu. Nakon obuke će biti u prilici da na svom maternjem jeziku održe ogledne radionice u srednjim ili osnovnim školama u kojima se nastava odvija na jezicima nacionalnih zajednica.

Za učešće u projektu mogu da se prijave mladi sa najmanje srednjim obrazovanjem, koji imaju dokaz da tečno i pravilno koriste maternji jezik, koji su nezaposleni ili studenti apsolventi (odnosno koji mogu prioritetno da

posvete vreme treningu, pripremama i izvođenju oglednih radionica).

Motivaciono pismo (na srpskom i maternjem jeziku), skenirani dokaz o poznavanju maternjeg jezika i popunjeno prijavni formular potrebno je poslati na panfond@mts.rs, mknenin@gmail.com, sa naznakom „Prijava za ToT obuku“.

Prijave su otvorene do 30. septembra u 15 časova. Dodatne informacije mogu se dobiti i putem telefona 021 533 570 ili 064 312 6191.

Projekat "Na mom jeziku" podržao je Pokrajinski sekretarijat za sport i omladinu.

Centar za istraživanja migracija
Center for Migration Studies

Publikaciju podržava Fondacija za otvoreno društvo, Ambasada Sjedinjenih Američkih Država iz Beograda i Misija OEBS u Srbiji. Mišljenja objavljena u biltenu ne predstavljaju nužno zvanične stavove vlada i organizacija koje finansiraju projekat